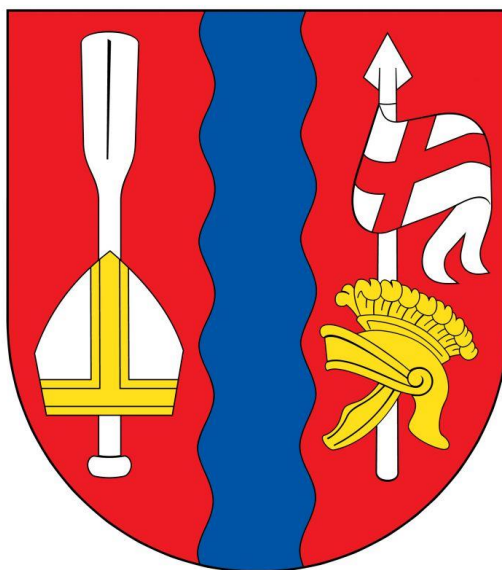

Załącznik do Uchwały Nr 2022
Rady Gminy Puławy z dnia 2022
w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Puławy, listopad 2022

Spis treści

Rozdział I – wstęp.....	3
Rozdział II – używanie środków psychoaktywnych/zachowania ryzykowne.....	4
Rozdział III – cel Programu.	7
Rozdział IV – zadania do realizacji.....	8
Rozdział V – wskaźniki realizacji zadań.....	10
Rozdział VI – sposoby realizacji Programu.	11
Rozdział VII – Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	13
Rozdział VIII – Główni realizatorzy i partnerzy Programu.	14
Załącznik nr 1 do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.....	15
Załącznik nr 2 do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.....	17

Rozdział I – wstęp.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki, ale także minimalizowania szkód wynikających z nadużywania alkoholu, uzależnień behawioralnych i narkotyków. Program stanowi kontynuację działań realizowanych przez gminę we wcześniejszych latach oraz rekomendacjami określonymi w Diagnozie Lokalnych Zagrożeń Społecznych, które na zlecenie Wójta Gminy Puławy, została przeprowadzona przez wrocławską firmę NOWE HORYZONTY. Przygotowany raport miał na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w drugiej połowie 2022 roku. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Puławy wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) dzieci i młodzież szkolna,
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Realizację zadań z zakresu zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561), natomiast zadania własne w wyżej wymienionym temacie wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2022 r. poz. 24, 218, 1700) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2022 r. poz. 763, 764, 1700, 1812, 1855).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 określa lokalną, gminną strategię w zakresie:

- 1) profilaktyki zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji uzależniających, w tym uzależnień behawioralnych;
- 2) praktycznej realizacji zadań własnych gminy i priorytetów, które wynikają z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 koresponduje ze strategią rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Polityka gminy ukierunkowana jest na tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki społecznej. Obecność zagrożenia alkoholizmem i narkomanią, a także innymi, destrukcyjnymi zachowaniami ryzykownymi, w szczególności dla młodzieży szkolnej, stwarza potrzebę wdrożenia systemu profilaktyki i rozwiązań wyżej wymienionych problemów, poprzez m.in.:

- 1) podejmowanie oraz późniejsze wspieranie systematycznych działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży szkolnej, takich jak: informacja, edukacja, promocja zdrowego stylu życia;
- 2) wspieranie i zabezpieczenie specjalistycznej pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem, a także osobom uzależnionym i ich rodzinom, ochronę przed przemocą domową, a w szczególności zapewnienie profesjonalnych form pomocy dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym;
- 3) wspieranie działań terapeutycznych, rehabilitacyjnych i reintegracyjnych realizowanych na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 4) ograniczenie dostępu do środków psychoaktywnych;

- 5) wspieranie sektora pozarządowego i wolontariatu, aktywnych instytucji, szkół i środowisk lokalnych, a także współpracy z nimi w przedmiotowym obszarze.

Działania zawarte w Programie finansowane są ze środków własnych gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Koordynacja działań ujętych w Programie prowadzona jest przez Urząd Gminy Puławy – Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych.

Rozdział II – używanie środków psychoaktywnych/zachowania ryzykowne.

Najważniejsze źródła informacji o zachowaniach ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, są wyniki badań ogólnopolskich, realizowanych m.in. na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Krajowego Centrum ds. AIDS. Podstawą do określenia kierunków działań w Programie są również tematyczne opracowania, które sporządzane są przez wyżej wymienione agencje i umieszczane na ich stronach internetowych. Istotną rolę stanowią także dane obrazujące sytuację w gminie, które zostają pozyskane od lokalnych podmiotów działających na rzecz ograniczenia problemu uzależnień i przemocy w rodzinie. Są to m. in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu, Gminny Zespół Interdyscyplinarny czy Policja. Dane te czerpane są również w oparciu o wcześniejsze sprawozdania merytoryczne z realizacji zadań wspieranych przez Gminę.

Po analizie raportów z ostatnio realizowanych, ogólnopolskich badań, wynika, że:

- 1) najczęściej używaną substancją psychoaktywną przez polską młodzież jest alkohol, a najpopularniejszym napojem alkoholowym jest piwo;
- 2) znaczna grupa nastolatków po raz pierwszy sięgnęła po alkohol w wieku od 11 do 13 lat, przy czym w najmłodszej grupie 11-latków było to 25% chłopców oraz 14% dziewcząt;
- 3) tylko od 5 do 8 % 17-latków nie próbowało alkoholu;
- 4) częste picie alkoholu, w tym głównie piwa, deklarowało ok. 50% młodzieży w przedziale wiekowym 15-16 lat i aż ponad 80 % 17-18 latków;
- 5) 12% nastolatków w wieku 15-16 lat i ok. 20% 17-18 latków deklarowało częste upijanie się;
- 6) nikotyna, jest drugą po alkoholu, substancją psychoaktywną, po którą sięga młodzież szkolna;
- 7) ponad połowa 15-16 latków przyznała, że przynajmniej raz w życiu wypaliło papierosa;
- 8) pierwsze sięgnięcie po papierosa rozpoczyna się stosunkowo wcześnie, ponieważ przed skończeniem 13 roku życia;
- 9) ok. 10%-15 latków deklaruje codzienne palenie nikotyny, a regularne (co najmniej raz w tygodniu lub częstsze) ok. 15%;
- 10) trzecim, pod względem częstotliwości używania przez młodzież, rodzajem substancji psychoaktywnych są przetwory konopi – haszysz lub marihuana. Szacuje się, że ok. 25% młodzieży w wieku 15-16 lat i ok. 43% młodzieży w wieku 17-18 lat próbowało przynajmniej raz w życiu tych substancji, a około 10-15% używa tych narkotyków stosunkowo często (przynajmniej raz w miesiącu);
- 11) młodzież sięga również po leki psychotropowe, np. uspakajające lub nasenne, bez zalecenia lekarza. Dotyczy to ok. 17 % młodzieży w wieku 16-16 lat i ok. 18% 17-18 latków, przy czym zauważamy, że wskaźniki zażywania tych leków są prawie dwukrotnie wyższe wśród dziewcząt;
- 12) coraz większym problemem jest używanie, przez młodzież szkolną, ogólnodostępnych środków przeciwbólowych w celu odurzenia się, takie zachowania deklarowało ok. 7% 15-16 latków;

- 13) ok. 10-12% osób w wieku 17-18 lat przyznało, że co najmniej raz w życiu sięgnęło po dopalacze, a ok. 3-4% młodzieży, w tym wieku zadeklarowało częste używanie dopalaczy (Dopalacze, zwane dalej NSP, są szczególnie niebezpieczne dla zdrowia i życia użytkowników, mimo, że zdaniem specjalistów nie ma racjonalnych powodów, aby traktować je jako wyjątkowe zagrożenie dla młodzieży szkolnej.);
- 14) w 2019 roku osoby grające w czasie ostatnich 12 miesięcy na pieniądze stanowili 37,1% populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia;
- 15) 75% Polaków w wieku powyżej 15 roku życia deklaruje korzystanie z Internetu, a uzależnieniem od niego jest 1,4% populacji;
- 16) młodzież szkolna nawet ponad 6 h dziennie może spędzać czas w mediach społecznościowych (np. Twitter, Facebook czy Skype) oraz grania w gry na urządzeniach elektronicznych: komputer, smartfon, konsola, gry wideo;
- 17) co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkownika Internetu, a trzech na stu – osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów (3,2%);
- 18) symptomy kompulsywnego kupowania w 2019 roku wykazywało 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia;
- 19) w 2019 roku prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy.

Badania ankietowe w ramach ESPAD 2015, pokazały, że zachowania młodzieży województwa lubelskiego w omawianych obszarach nie odbiegają w znaczący sposób od wyniku badań dla populacji ogólnopolskiej. Analizując przedmiotowy raport, można wyszczególnić następujące stwierdzenia:

- 1) profilaktyka powinna stawić bezwzględny priorytet w działaniach w ramach rozwiązywania problemów alkoholowych, behawioralnych oraz przeciwdziałania narkomanii;
- 2) rozpowszechnianie używania substancji psychoaktywnych wyrównuje się wśród chłopców i dziewcząt, co stanowi wyzwanie dla działalności profilaktycznej;
- 3) jednym ze sposobów, o potwierdzonej skuteczności, na ograniczenie spożycia alkoholu jest ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych;
- 4) wskazana koncentracja działań kontrolnych w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

Zdaniem autorów raportu warto przemyśleć przekaz profilaktyczny, w szczególności o charakterze edukacyjnym pod kątem przystawalności do doświadczeń, postaw i przekonań młodych ludzi. Należy uwzględnić tendencję młodzieży do względnie liberalnego podejścia do przetworów konopi czy przekonania o mniejszym ryzyku szkód związanych z ich używaniem, niż w przypadku takich narkotyków jak heroina czy kokaina.

Wyniki pierwszego badania w 2012 roku wskazały, że problem uzależnień behawioralnych w porównaniu z uzależnieniami chemicznymi w opinii społecznej ma znacznie mniejszą wagę. Brak postrzegania uzależnień behawioralnych w kategoriach problemów wymagających pomocy korespondował z negatywnymi opiniami badanych na temat ewentualnego leczenia tego rodzaju zaburzeń ze środków publicznych. Społeczeństwo chętniej zgadza się na finansowanie terapii osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków niż od czynności.

Wyniki badań zawarte w Diagnostyce Lokalnych Zagrożeń Społecznych, która została wykonana w II połowie 2022 r. na zlecenie Wójta Gminy Puławy przez wrocławską firmę NOWE HORYZONTY.

Dorośli mieszkańcy Gminy Puławy

- 1) W opinii mieszkańców Gminy Puławy najistotniejszymi problemami społecznymi są: zanieczyszczenie powietrza, uzależnienie od alkoholu (po 76%) oraz uzależnienie od papierosów (64%).
- 2) Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Puławy odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka – badani spożywają alkohol z rozważą, wypijając przy tym małe ilości alkoholu (1-2 porcje: 48%, 3-4 porcji: 12%).
- 3) Dla 73% badanych w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol.
- 4) 68% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- 5) 65% ankietowanych przyznało, że nie posiada wiedzy na temat miejsc w lokalnym środowisku, w których osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu uzyskałyby pomoc.
- 6) Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Puławy nie jest rozpowszechnionym nałogiem – 5% badanych deklaruje, że okazjonalnie pali papierosy lub e-papierosy, a nałogowe palenie wyrobów tytoniowych zadeklarowało 11%. Abstynencję nikotynową deklaruje 84% dorosłych.
- 7) Badani respondenci deklarują, że znają w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze – 41% zna przynajmniej jedną osobę.
- 8) Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Puławy nie jest zauważalny – jednakże 2% mieszkańców przyznaje, że grywa w gry na pieniądze a jako przyczyny uwikłania hazard badani wskazują: 50% ankietowanych przyznaje, że grywa w owe gry, ponieważ chce zasilić domowy budżet oraz mieć więcej pieniędzy na codzienne wydatki, a kolejne 50% gra, gdyż jest to ich sposób na „nudę”.
- 9) 84% ankietowanych mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Badani wskazali szczególnie na potrzebę organizacji warsztatów profilaktycznych dla uczniów (34%) oraz wsparcia psychologicznego dla rodzin (29%).

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- 1) Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.
- 2) W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol zawsze sprawdzają dowody potwierdzające wiek. Jednakże, zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Puławy, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach. Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją.

Dzieci i młodzież szkolna

- 1) W opinii młodszych mieszkańców Gminy Puławy (uczniów) najbardziej powszechnymi uzależnieniami behawioralnymi pojawiającymi się w ich środowisku są: uzależnienie od Internetu (SP 4-6: 42%; SP 7-8: 66%), a także uzależnienie od smartfonów i mediów społecznościowych (SP 4-6: 41%; SP 7-8: 55%).

- 2) Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Puławy jest zauważalnym problemem. 23% uczniów klas 4-6 oraz 29% uczniów klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową.
- 3) Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 6% młodszych uczniów oraz 16% starszych uczniów. Najczęściej wskazywanym miejscem inicjacji palenia papierosów były spotkania ze znajomymi. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych.
- 4) Problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze nie występuje wśród uczniów szkół Gminy Puławy. Jednakże, należy zwrócić uwagę na prewencyjną profilaktykę narkotykową wśród uczniów.
- 5) W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych lub ryzyka zażywania – bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych.
- 6) Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i telefonu komórkowego. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 6 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- 7) Negatywnie należy ocenić skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych (przede wszystkim gry na automatach - SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 28%). Gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.
- 8) Uczniowie w większości deklarują dobre samopoczucie we własnej klasie (SP 4-6: 96%; SP 7-8: 81%). Jednak nie należy bagatelizować faktu, że 4% uczniów klas 4-6 oraz 19% klas 7-8 przeciwnie określa swoje odczucia – do tego stopnia, iż niektórzy chcieliby zmienić klasę.
- 9) Niepokojące wydaje się, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o tym, iż byli oni ofiarami przemocy rówieśniczej (38% 4-6 SP; 40% SP 7-8).

Przedstawione wyżej dane stanowią przesłankę do konieczności kontynuowania obranych i realizowania nowych kierunków działań profilaktycznych w naszej gminie. Działania kierowane do młodzieży, ich rodziców czy wychowawców należy weryfikować i szukać rozwiązań, które będą dostosowane do aktualnych potrzeb oraz nowych wyzwań. Niezbędnym jest również kontynuowanie systematycznych kontroli w szczególności sprzedaży i podawania używek nieletnim.

Rozdział III – cel Programu.

Istotą Programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom, w których mechanizm powstawania zaburzenia lub choroby jest podobny niezależnie od substancji, która wywołuje uzależnienie. Charakter działań podejmowanych w zakresie profilaktyki jest wspólny dla każdego rodzaju uzależnień.

Nadrzędnym celem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania alkoholu, zagrożeń behawioralnych oraz innych środków psychoaktywnych poprzez:

- 1) kształtowanie właściwych postaw wobec picia alkoholu, zagrożeń behawioralnych, używania narkotyków oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych, nie tylko przez dzieci i młodzież, ale także dorosłych mieszkańców gminy;
- 2) zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych;
- 3) wspieranie działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu, zagrożeń behawioralnych i zażywania innych środków psychoaktywnych, promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych;
- 4) ograniczanie popytu i podaży środków psychoaktywnych;
- 5) redukcję szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałanie innym uzależnieniom;
- 6) przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Osiągnięciu celu służyć będzie realizacja zadań wyszczególnionych w Rozdziale IV oraz w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszego Programu.

Rozdział IV – zadania do realizacji.

Do osiągnięcia celu Programu przewiduje się realizację zadań wynikających z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmowaniu działań wynikających z analizy strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

Zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023:

- 1) Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej, w tym:
  - a) organizacja lub zakup kampanii społecznych, które adresowane są w szczególności do dzieci i młodzieży szkolnej oraz rodziców, na temat negatywnych skutków wynikających z zażywania środków psychoaktywnych takich jak alkohol, tytoń, środki odurzające i psychoaktywne, dopalacze, pozamedyczne stosowanie środków leczniczych oraz zagrożeń behawioralnych;
  - b) realizację programów profilaktycznych, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, skierowanych do dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych;
  - c) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, promowanie trzeźwości jako zdrowego stylu życia;
  - d) promowanie aktywności fizycznej jako alternatywy do uzależnień od Internetu, smartfonów czy komputerów;
  - e) kształcenie młodzieżowych liderów promocji zdrowia i wspieranie edukacji rówieśniczej;
  - f) wspomaganie działań na rzecz doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, dotyczącą wczesnego rozpoznawania zagrożenia wynikającego z zażywania środków psychoaktywnych i odurzających oraz umiejętności podejmowania interwencji profilaktycznej;
  - g) wspieranie działań mających na celu rozwój umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów;
  - h) przeprowadzanie edukacji publicznej na rzecz mieszkańców, takich jak: akcje i kampanie profilaktyczne, wydawnictwa informacyjne i edukacyjne;
  - i) rozpowszechnianie wśród mieszkańców informacji na temat dostępu do placówek pomocowych i placówek leczenia la osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających i substancji psychotropowych;

- j) wspieranie działań zwiększających wiedzę oraz kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz lokalnych środowisk, które zaangażowane są w profilaktykę zachowań ryzykownych;
  - k) wspieranie działań mających na celu przeciwdziałaniu nietrzeźwości na drogach;
  - l) diagnozowanie i monitorowanie problemu uzależnień w społeczności lokalnej;
  - m) monitorowanie efektywności i jakości podejmowanych działań.
- 2) Prowadzenie działalności profilaktycznej i opiekuńczo – pomocowej na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych/dotkniętych problemem uzależnień oraz przemocy, poprzez:
- a) wspomaganie realizacji programów na rzecz dzieci i młodzieży z grup szczególnego ryzyka w tym zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
  - b) edukacja oraz wspieranie działań profilaktycznych na rzecz dzieci ze Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych oraz ich opiekunów;
  - c) zwiększenie wiedzy i kompetencji zawodowych nauczycieli i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą;
  - d) rozwój działań socjoterapeutycznych;
  - e) wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży połączonego realizacją programu profilaktycznego;
  - f) wspomaganie działalności pomocowej, w tym Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego oraz poradnictwa rodzinnego.
- 3) Udzielanie rodzinom z problemem uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:
- a) wspieranie realizacji projektów oferujących specjalistyczną pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom;
  - b) wspomaganie działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w tym procedury „Niebieskie Karty”;
  - c) wspieranie działań o charakterze interwencji kryzysowej;
  - d) realizację procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego;
  - e) ułatwienie i zwiększenie dostępności do zorganizowanych form pomocy specjalistycznej, takiej jak: dostęp do punktów konsultacyjno-informacyjnych, grupy wsparcia, upowszechnianie informacji o możliwości uzyskania pomocy wraz z udostępnianiem numerów telefonów, pod którymi można otrzymać taką pomoc;
  - f) wspieranie realizacji programów terapeutycznych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików.
- 4) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem, uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie, poprzez:
- a) współdziałanie z Poradnią terapii Uzależnienia w Współuzależnienia od Alkoholu w Puławach w zakresie zwiększania dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych;
  - b) wspieranie realizacji programów postrehabilitacyjnych dla osób uzależnionych;
  - c) wspieranie działalności środowisk wsparcia dla osób uzależnionych oraz osób żyjących z HIV/AIDS;
  - d) wspomaganie działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób prowadzących terapię;
  - e) zwiększenie dostępu do informacji o ofercie specjalistycznej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
- 5) Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego, poprzez:

- a) wspieranie przedsięwzięć przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin;
  - b) wspomaganie integracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych i ich rodzin;
  - c) wspieranie działań pomocowych na rzecz bezdomnych oraz rodzin dotkniętych ubóstwem, z problemem uzależnień;
  - d) wspieranie działalności grup samopomocowych;
  - e) wspieranie działań o charakterze terapeutycznym, mających na celu umacnianie procesu zdrowienia uzależnionych;
  - f) realizowanie edukacji publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz rozpowszechnianie informacji o ofercie pomocowej;
  - g) wspieranie działań mających na celu zmniejszanie zjawiska nietrzeźwości na drogach;
  - h) współpracę z organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi, instytucjami, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz jednostkami organizacyjnymi podległymi organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowanymi, w tym instytucjami kultury w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu.
- 6) Ograniczanie dostępności środków psychoaktywnych poprzez:
- a) prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów w ustawach: o wychowaniu w trzeźwości, o przeciwdziałaniu narkomanii, o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
  - b) ograniczenie dostępności alkoholu przez takie działania jak: respektowanie ustalonej w uchwale Rady Gminy Puławy liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Puławy, a także wydawanie zezwoleń dla placówek handlowych i gastronomicznych w ramach limitu określonego przez Radę Gminy Puławy.

Rozdział V – wskaźniki realizacji zadań.

Rezultaty wdrażanych przedsięwzięć powinny być mierzalne i weryfikowalne. W tym celu określone zostały następujące wskaźniki realizacji zadań:

- 1) liczba realizowanych programów profilaktycznych oraz osób nimi objętych;
- 2) liczba osób, które skorzystały ze zorganizowanej pomocy specjalistycznej;
- 3) liczba beneficjentów programów postrehabilitacyjnych;
- 4) liczba zorganizowanych szkoleń oraz osób w nich uczestniczących;
- 5) liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w świetlicach środowiskowych i socjoterapeutycznych;
- 6) liczba osób i rodzin objętych pomocą z powodu problemu przemocy w rodzinie;
- 7) liczba punktów podających i sprzedających alkohol objętych kontrolami i wyniki przeprowadzonych kontroli;
- 8) liczba kontroli i liczba skontrolowanych kierowców oraz wyniki takich kontroli;
- 9) ewaluacja realizowanych zadań oraz programów.

Rozdział VI – sposoby realizacji Programu.

Realizacja Programu koordynowana jest przez Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Puławy. Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych Gminy. Program finansowany jest, zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w całości z opłat pochodzących za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dodatkowej opłaty od zezwolenia na hurtową sprzedaż alkoholu (tzw. małpek).

Niewykorzystane środki finansowe pochodzące z ww. opłat, które zostały przeznaczone na realizację niniejszego Programu, mogą być przesunięte odrębną uchwałą Rady Gminy Puławy jako środki niewygasające, na zadania planowane do realizacji w roku następnym, do momentu uprawomocnienia się nowego gminnego Programu.

Planowany preliminarz wydatków związanych z realizacją Programu:

Dział 851 Rozdział 85153 – Zwalczenie narkomanii

Lp.	Nazwa zadania	Planowany koszt realizacji
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem. 1. Współpraca z Poradnią Terapii Uzależnienia od Narkotyków „Monar”, w tym udział osób z terenu gminy w grupach terapeutycznych oraz warsztatach. 2. Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym. 3. Systematyczne szkolenia w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku narkomanii.	1 500,00 zł
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej. 1. Kontynuacja działań Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin przy udziale Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 2. Systematyczne szkolenia w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku narkomanii.	6 500,00 zł
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych. 1. Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, w tym organizowanie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych dotyczących problemu narkomanii oraz udział w projektach współfinansowanych z dotacji zewnętrznych. 2. Organizowanie lub wspieranie aktywnych form wypoczynku z elementami profilaktyki dla dzieci i młodzieży. 3. Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej, takie jak promowanie zdrowego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	10 000,00 zł
IV	Wspomaganie działalności instytucji oraz organizacji pozarządowych służących do rozwiązywania problemów narkomanii.	500,00 zł

	1. Wsparcie materialne, edukacyjne i lokalowe dla podmiotów, które w związku ze swoim statutem zajmują się rozwiązywaniem problemów narkomanii, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, działających na terenie gminy Puławy.	
V	Pomoc społeczna dla osób uzależnionych i rodzin dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integracja ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej. 1. Ścisła współpraca z GOPS oraz organizacjami pozarządowymi – dotacje do zadań związanych z profilaktyką narkotykową realizowanych przez te organizacje.	1 500,00 zł
SUMA:		20 000,00 zł

Dział 851 Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi i zagrożeniom behawioralnym¹

Lp.	Nazwa zadania	Planowany koszt realizacji
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. 1. Współpraca z Poradnią terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, w tym udział osób z terenu gminy w grupach terapeutycznych, warsztatach i maratonach wspierających trzeźwienie. 2. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, w tym poradnictwo prawne, konsultacje i terapia rodzin, poradnictwo psychologiczne. 3. Kontynuacja działań Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 4. Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym oraz pedagogami szkolnymi. 5. Udział rodzin z problemem alkoholowym w szkoleniach oraz działaniach promujących zdrowy styl życia.	35 000,00 zł
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie. 1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym wynagrodzenia dla członków Komisji, wynagrodzenia dla biegłych za wydanie pisemnej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, materiały do pracy Komisji, szkolenia członków Komisji, opłaty sądowe ponoszone w związku z kierowaniem wniosków do Sądu o skierowanie na leczenie odwykowe, zapewnienie obsługi biurowej. 2. Systematyczne szkolenia w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. 3. Kontynuacja Grupy Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej.	60 500,00 zł
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.	89 000,00 zł

¹ Zakres zadań w przypadku zagrożeń behawioralnych, ograniczony zostaje do prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej – Art. 4¹. 1 ust. 3. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

	1. Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, w tym organizowanie i finansowanie lub dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych – autorskich i zleconych oraz udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych. 2. Diagnoza środowiska lokalnego. 3. Organizowanie i finansowanie lub współfinansowanie obozów i kolonii profilaktycznych. 4. Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej, takie jak promowanie zdrowego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego, organizacja konkursów o tematyce profilaktycznej, a także zakup materiałów i nagród, druk lub zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych.	
IV	Działania administracyjne zmierzające do ograniczenia dostępności spożycia alkoholu, w tym przeprowadzanie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi w punktach sprzedaży alkoholu, organizowanie spotkań szkoleniowych z osobami prowadzącymi punkty sprzedaży, szkolenia dla kierowników i sprzedawców.	5 500,00 zł
V	Wspomaganie działalności instytucji w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, poprzez wsparcie materialne, edukacyjne i lokalowe dla podmiotów zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przemocy oraz udział w szkoleniach i warsztatach dla pracowników oddelegowanych do tych czynności.	21 000,00 zł
VI	Współpraca z organizacjami pozarządowymi – dotacje do zadań związanych z profilaktyką alkoholową, realizowanych przez te organizacje.	1 000,00 zł
SUMA:		212 000,00 zł

Rozdział VII – Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zakres działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Gminy Puławy wynika z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Za wykonanie obowiązków członkowie zostają wynagradzanie według następujących zasad:

1. Za udział w pracach Komisji, które obejmują posiedzenia, jednorazowe wyjazdy na kontrolę i wizję podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 200,00 zł brutto (słownie złotych: dwieście ⁰⁰/₁₀₀).
2. Wynagrodzenie przewodniczącego Komisji wynosi 650,00 zł brutto (słownie złotych: sześćset pięćdziesiąt ⁰⁰/₁₀₀) miesięcznie, bez prawa do wynagrodzenia za udział w pracach komisji lub kontroli podmiotów prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
3. Wynagrodzenie sekretarza Komisji wynosi 500,00 zł brutto (słownie złotych: pięćset ⁰⁰/₁₀₀) miesięcznie, bez prawa do wynagrodzenia za udział w pracach komisji lub kontroli podmiotów prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
4. Podstawę dla wypłaty wynagrodzeń dla wszystkich członków Komisji, stanowi przedstawiona lista obecności z posiedzenia, zatwierdzona przez przewodniczącego Komisji.
5. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie przedstawionego, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia przedstawienia rachunku lub listy obecności.

Rozdział VIII – Główni realizatorzy i partnerzy Programu.

Głównymi realizatorami i partnerami Programu są:

1. Jednostki organizacyjne Urzędu Gminy Puławy, działające w obszarze profilaktyki – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach, w tym Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy Puławy.
3. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, MONAR.
4. Zakłady Opieki Zdrowotnej.
5. Placówki oświatowo-wychowawcze.
6. Komenda Powiatowa Policji w Puławach.
7. Sąd Rejonowy w Puławach, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej.

**Załącznik nr 1 do Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Katalog działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i behawioralnych, możliwych do finansowania ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023:

1. Programy profilaktyczne służące opóźnieniu inicjacji alkoholowej, adresowane do populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.
2. Programy pomocowe dla osób uzależnionych, eksperymentujących, współuzależnionych (w tym rodzin) oraz dla Dorosłych Dzieci Alkoholików, w tym: programy terapeutyczne, post rehabilitacyjne, pomoc psychologiczna, pomoc prawna.
3. Działalność punktu konsultacyjnego i grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz rodzin z problemem przemocy.
4. Czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: procedura „Niebieskie Karty”, programu z zakresu pomocy psychospołecznej i prawnej, ochrony przed przemocą w rodzinie, programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy, działalność specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie i zespołu interdyscyplinarnego.
5. Prowadzenie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.
6. Programy profilaktyczne i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz programy interwencyjno-profilaktyczne dla młodocianych osób z problemem alkoholowym.
7. Programy zakresu profilaktyki uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, ochrony przed przemocą, w tym uwzględniające ochronę zdrowia psychicznego.
8. Działania profilaktyczne realizowane w placówkach oświatowych.
9. Funkcjonowanie świetlic realizujących program profilaktyczny dla dzieci i młodzieży.
10. Organizacja zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, osób niepełnosprawnych, osób z podwójną diagnozą.
11. Działalność młodzieżowych liderów promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień.
12. Organizacja wycieczki letniej dzieci i młodzieży, podczas której realizowane są programy z zakresu profilaktyki uzależnień, problematyki przemocy oraz obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin.
13. Organizacja wycieczki z elementami rehabilitacji i profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z rodzin dotkniętych ubóstwem i problemem uzależnień.
14. Organizacja pikników, festynów, imprez profilaktycznych promujących zdrowy tryb życia.
15. Organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
16. Wdrażanie metody wczesnej diagnozy, krótkiej interwencji zagrożeń zdrowotnych, wynikających ze spożywania alkoholu, w tym Alkoholowego zespołu płodowego.
17. Działania profilaktyczne, na rzecz młodych kobiet, dotyczące ryzyka szkód zdrowotnych, w tym działania edukacyjne promujące abstynencję w ciąży oraz programy na rzecz dzieci z Alkoholowym zespołem płodowym, ich rodziców i opiekunów.
18. Działania edukacyjno-profilaktyczne adresowane do rodziców, mające na celu zaangażowanie ich w oddziaływanie profilaktyczne wobec dzieci oraz rozwijanie umiejętności wychowawczych.
19. Działalność edukacyjno-informacyjna, skierowana do całej społeczności, na temat szkodliwości używek oraz dostępnych form i miejsc pomocy, w tym między innymi udział w kampaniach społecznych, profilaktycznych, promowanie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Gminy Puławy.

20. Zadania związane z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców, w tym między innymi programy edukacyjne dla kandydatów na kierowców, programy korekcyjne dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości, organizacja kampanii edukacyjnych.
21. Szkolenia i kursy specjalistyczne, superwizje podnoszące kwalifikacje pracowników w pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi, ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie.
22. Superwizje dla pracowników placówek udzielających pomocy psychologicznej i dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.
23. Działania zwiększające kompetencje lokalnych środowisk zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom.
24. Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.
25. Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
26. Szkolenia dla sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
27. Szkolenia i kursy dla osób zaangażowanych w realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
28. Badania, diagnozy i ekspertyzy dotyczące stanu zdrowia i lokalnych problemów społecznych.
29. Zadania pomocowe na rzecz osób bezdomnych oraz rodzin z problemem uzależnień dotkniętych ubóstwem.
30. Kontrola lokalnego handlu napojami alkoholowymi, zwłaszcza w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
31. Zwiększanie kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i jej zespołów merytorycznych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach, seminariach.
32. Zakup wyposażenia, niezbędnego do realizacji programów profilaktycznych.
33. Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu problematyki uzależnień i przemocy, w tym nagród za działalność profilaktyczną mieszkańców gminy, prasy, książek, broszur, ulotek, informatorów, akcesoriów do promowania profilaktyki.
34. Zakup sprzętu komputerowego i materiałów biurowych, niezbędnych do obsługi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Gminy Puławy.
35. Zakup sprzętu sportowego, audiowizualnego i wyposażenia do świetlic wiejskich, miejsc rekreacji i wypoczynku oraz obiektów sportowych służących do przeciwdziałania uzależnieniom i kultywowania zdrowego stylu życia bez nałogów.
36. Działania edukacyjne w zakresie wpływu stanu epidemii na zwiększenie występowania problemów alkoholowych.
37. Dostosowanie miejsc pomocy do realizowania zadań w formie zdalnej.
38. Zakup środków ochrony osobistej, dla osób wykonujących prace w ramach Programu.
39. Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji w tym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Gminy Puławy, do których może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu, narkotyków czy uzależnień behawioralnych hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

**Załącznik nr 2 do Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Katalog działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, możliwych do finansowania ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023:

1. Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży (profilaktyka uniwersalna i selektywna) oraz szkolenia dla nauczycieli, wychowawców, pedagogów, w szczególności zalecane w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.
2. Edukacja dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z używaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji uzależniających oraz odpowiedzialności karnej w tym zakresie.
3. Wspieranie funkcjonowania świetlic prowadzących programy profilaktyczne.
4. Kształcenie młodzieżowych liderów promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień w celu prowadzenia edukacji rówieśniczej.
5. Organizacja wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, połączonego z realizacją programów profilaktyki uzależnień i przemocy.
6. Organizacja obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin.
7. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, połączonego z promocją zdrowego stylu życia, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, sportowych i rekreacyjnych z elementami profilaktyki uzależnień i przemocy.
8. Konsultacje i poradnictwo dla młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz zagrożonej uzależnieniem.
9. Edukacja rodziców w kierunku nabywania konkretnych umiejętności opiekuńczych i wychowawczych.
10. Organizacja lokalnych akcji i kampanii profilaktycznych.
11. Bezpłatne poradnictwo prawne dla osób dotkniętych problemem narkomanii.
12. Działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tych osób.
13. Pomoc indywidualna i grupowa dla osób uzależnionych.
14. Programy post rehabilitacyjne dla osób uzależnionych.
15. Poradnictwo, tworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych.
16. Poradnictwo, tworzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem.
17. Wspieranie działań na rzecz ubogich osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniem.
18. Realizacja programów profilaktycznych obejmujących problematykę HIV/AIDS.
19. Działania na rzecz poprawy komfortu funkcjonowania osób żyjących z HIV/AIDS.
20. Organizacja szkoleń, konferencji, seminariów, służących do podnoszenia kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania wychowawcze, profilaktyczne oraz terapeutyczne.
21. Monitorowanie zachowań ryzykownych i szkodliwych dla zdrowia dzieci i młodzieży oraz postaw społeczności lokalnej wobec problemu narkomanii.
22. Działania edukacyjne w zakresie wpływu stanu epidemii na zwiększenie występowania problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych.
23. Dostosowanie miejsc pomocy do realizowania zadań w formie zdalnej.
24. Zakup środków ochrony osobistej, dla osób wykonujących prace w ramach Programu.